

працювали, як і раніше, а незначна частка вітчизняного бізнесу (6%) працювала в більшому порівняно з довоєнним часом обсязі.

Отже, вплив уряду на господарську діяльність під час війни є надзвичайно важливим та визначальним для забезпечення стабільності та функціонування економіки в умовах конфлікту. Уряд повинен приймати належні заходи для захисту та підтримки бізнесу та працівників, забезпечення безпеки на робочих місцях, торгівлі та фінансової стабільності. Вирішення господарських проблем у воєнний період вимагає ретельно розроблених стратегій та дійового співробітництва між урядом, бізнесом та суспільством. Адекватне та обґрунтоване правове регулювання господарської діяльності під час війни є важливим кроком у забезпеченні стійкості та захисту прав усіх учасників економічного процесу в умовах конфлікту.

Список використаних джерел:

1. Постанова КМУ від 18 березня 2022 р. № 314 «Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-zabezpechennya-provazhennya-gospodarskoyi-diyalnosti-v-umovah-voennogo-stanu-314>

2. Саєнко А. Г. Здійснення господарської діяльності в умовах воєнного стану. Юридичний науковий електронний журнал. № 10. 2022 С.269-272. URL:http://lsey.org.ua/10_2022/64.pdf

3. Постанова КМУ від 13 березня 2022 р. № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану». URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/303-2022-%D0%BF#Text>

ТРУДОВІ ПРАВА ТА ГАРАНТІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

КИЛИМНИК Інна Ігорівна,
канд. юрид. наук, доцент,
РЯБОКОНОВА Вероніка Анатоліївна,
здобувач вищої освіти
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова

З 24 лютого 2022 року Україна перебуває у вкрай складній ситуації через початок військових дій на її території. Для забезпечення оборони та функціонування країни в цих умовах було введено воєнний стан. Така ситуація вплинула на всі сфери життя, в тому числі і на трудові відносини. Воєнний стан вплинув на ринок праці, що супроводжувалося обмеженнями та змінами в роботі підприємств, мобілізацією робочої сили та економічною нестабільністю. За таких обставин громадяни та працівники були змушені

співпрацювати з владою задля забезпечення національної безпеки та ефективного функціонування держави.

З метою врегулювання деталей трудових відносин в умовах воєнного стану Верховна Рада України прийняла низку важливих законодавчих актів для забезпечення ефективного функціонування суспільства під час конфлікту. Одним із таких важливих законів є Закон "Закон про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану". Цей закон встановлює тимчасовий трудовий режим для всіх підприємств, установ та організацій в Україні, визначаючи правила, обмеження та вимоги щодо зайнятості, охорони праці, мобілізації робочої сили та інших трудових відносин в умовах воєнного стану. Він дозволяє органам влади та роботодавцям вживати необхідних заходів для забезпечення безпеки держави у конфліктних ситуаціях та ефективної організації трудового процесу, забезпечуючи при цьому права та інтереси працівників і громадян.

Також були внесені зміни до інших основних трудових законів, таких як Кодекс законів про працю та Закон "Про відпустки". Ці зміни включені до Закону "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин". Ці зміни передбачають адаптацію та уточнення положень трудового законодавства до потреб та умов воєнного стану. Ці зміни охопили різні аспекти трудових відносин, такі як умови праці, відпустки та робочий час, які були необхідні для забезпечення ефективної організації праці та безпеки працівників під час воєнного стану. Це дозволило органам влади та роботодавцям більш чітко регулювати трудові відносини у конфліктних ситуаціях та забезпечити оптимальні умови для виконання важливих завдань, пов'язаних з обороною та безпекою країни. Зміни були спрямовані на збалансування інтересів роботодавців та працівників у надзвичайних ситуаціях з метою забезпечення стабільності та ефективності трудових відносин в умовах воєнного стану.

Серед найважливіших нововведень, запроваджених у трудове законодавство в умовах воєнного стану, можна виділити наступні. По-перше, запроваджено поняття призупинення дії трудових договорів. Це передбачає тимчасове призупинення дії трудового договору, але не припинення трудових відносин, якщо воєнні дії унеможливають продовження роботи. По-друге, тривалість основної щорічної відпустки була скорочена до 24 днів. Крім того, роботодавець має право відмовити у наданні відпустки, якщо працівник працює на об'єктах критичної інфраструктури. По-третє, максимальна тривалість робочого часу була збільшена з 40 до 60 годин на тиждень. Це дозволяє роботодавцям наймати працівників, які стикаються з дефіцитом робочої сили, на більш тривалий час. По-четверте, роботодавцям тепер дозволено відкладати виплату заробітної плати, якщо підприємство не може працювати через бойові дії. Однак це не звільняє роботодавця від обов'язку виплатити заробітну плату після відновлення роботи.

Нарешті, зміни до трудового законодавства спростили процедуру звільнення за власним бажанням працівників, життю або здоров'ю яких загрожує небезпека внаслідок воєнних дій. Цей захід спрямований на захист

прав та інтересів працівників, чиє життя опинилося під загрозою внаслідок військового конфлікту. Цей захід надає працівникам можливість звільнитися від виконання трудових обов'язків у надзвичайних ситуаціях без обтяжливих адміністративних процедур та санкцій. Це важливо для працівників, які можуть опинитися в зоні конфлікту або в інших небезпечних ситуаціях, де захист життя і здоров'я є першочерговим. Спрощення процедури звільнення за власним бажанням у таких ситуаціях дозволить працівникам приймати рішення щодо своєї безпеки та здоров'я без надмірного тиску з боку роботодавця чи бюрократичних перепон. Ця ініціатива сприятиме захисту працівників у складних ситуаціях, коли їхня безпека перебуває під загрозою, наприклад, під час військових дій або подібних ситуацій.

Таким чином, режим воєнного стану призвів до суттєвих змін у регулюванні трудових відносин в Україні. Він дозволив адаптувати трудове законодавство до надзвичайних умов воєнного часу, але водночас послабив деякі трудові права та гарантії працівників.

Список використаних джерел:

1. Закон України "Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану" URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>

2. Громадська думка про правотворення: інформ.-аналіт. бюл. на базі операт. матеріалів / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Нац. юрид. б-ка. Київ, 2022. № 8 (230). 3,38 обл.-вид. арк. URL: https://nbuviap.gov.ua/images/informaciyni_vidanya/grom_dumka/Gromadska_dumka_2022_8.pdf

3. Плєскун О. В., Таран І. О. Особливості правового регулювання трудових відносин в умовах воєнного стану в Україні. Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права. 2022. URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-277-0-23>

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

КИЛИМНИК Інна Ігорівна,

канд. юрид. наук, доцент,

ТИХАНСЬКА Дар'я Вадимівна,

здобувач вищої освіти

Харківський національний університет

міського господарства імені О. М. Бекетова

Після початку збройної агресії на території нашої держави, актуальним стало питання «Як організувати трудові відносини в умовах воєнного стану?». Саме тому 15 березня 2022 року було прийнято Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» (із змінами,